

רוח חדשה

לימוד יומי בנושא גבורה ומנהיגות

4 פרסומי ישראלי

רוח חדשה

להיות מנהיג זאת משימה לא פשוטה. היכולת לקבל אחריות, להוביל ולקבל החלטות מתוך שיקול דעת ורצינות דורשת עבודה לא פשוטה.

אבל מיהו בעצם מנהיג? האם מנהיג הוא דווקא מי שמסוגל לפקד על חיילים או להוביל קבוצה - שבט או סניף - בקריאה: 'אחריי' או אולי כל אחד מאתנו נקרא להיות מנהיג, מנהיג על עצמו? כי להוביל את עצמי, בגבורה, כנגד כל הפיתויים והיצרים - זאת גם מנהיגות. לבנות את האישיות בסבלנות, ולהיות אנשים טובים יותר שמאירים לסביבה - גם זאת מנהיגות.

בעצם, מנהיגות היא כל אלה יחד, ויותר מזה; זאת היכולת לגלות בתוכנו **רוח חדשה**.

דרך הלימוד היומי נמצא את המפתח לגלות את המנהיג שבתוכנו. ננסה גם לענות על השאלות שעולות לנו: מהן התכונות שמאפיינות מנהיג? איך אדע מה השליחות שלי בעולם וכיצד למלא אותה?

בתקווה שהלימוד יפיח בנו ובסביבתנו **רוח חדשה**.

הישיבה הגבוהה-הסדר
אור עציון

רוח חדשה

לימוד יומי בנושא גבורה ומנהיגות

החוברת יוצאת לאור בשיתוף פעולה של:
בשביל הנשמה - חברים מיישיבת מרכז הרב
הישיבה הגבוהה-הסדר אור עציון

לעילוי נשמות הקדושים:

דורון מהרטה
רועי אהרון רוט
יונדב חיים הירשפלד
יוחאי ליפשיץ
יונתן יצחק אלדר
אברהם דוד מוזס
שגב פניאל אביחיל
נריה כהן

ה' יקום דמם
נרצחו על קידוש ה'
באהלה של תורה
ל' באדר א' ה'תשס"ח

מערכת: לירן עוקשי, ליאור לביא ודוד גלילי
עורך: משה שטרנברג

דברים שבלב: לירן עוקשי וליאור לביא
ביאורים: אופיר פריד, אבישי קולין, ליאור לביא
עריכה לשונית: יערה פריד - 02-6515786

עיצוב עטיפה, סדר וגרפיקה: פרסומי ישראל ושות' 02-6524649
הוצאה לאור: 'עטרת' - 02-6519520
הפקה והפצה: בשביל הנשמה (ע.ר.)

תודה למכון הר ברכה בראשות הרב אליעזר מלמד על קטעי ההלכה.
תודה לרב אלישע אבינר על הייעוץ וההכוונה במהלך כתיבת הדברים.
תודה לרב מנחם מן על ההערות המחכימות.
תודה לחברים מיישיבת מרכז-הרב על עזרתם הרבה.

© כל הזכויות שמורות לע.ר. בשביל הנשמה.
מותר להעתיק ולצלם לצורכי לימוד פרטי בלבד.

לפרטים ולהזמנות מרוכזות:

דוא"ל: b.haneshama@gmail.com

טלפון: 053-831-5644 (שלומי)

חפשו אותנו גם בפייסבוק:
"בשביל הנשמה - לימוד יומי לנוער"

אנו מאחלים
לילדינו היקרים
דוד, שירה, הודיה ואליענה
חיים ארוכים מלאים
בהצלחה ובאמונה

הלימוד מוקדש
לרפואת

חגית בת יהודית

הלימוד מוקדש
לעילוי נשמת

רבקה (רגינה) בת דוד ע"ה
שמואל בן דודון ז"ל
כרמי ז"ל בן מגדלן תבדל"א
בני משפחות קליין,
ווליש, מלוך ורקנטי
שנהרגו בשואה
ובני משפחותיהם שנפטרו

“איש אשר רוח בו...”

“מי שלא היה רואה כיצד מקבל המחנה את ר’ אריה, אינו יודע מה כוחה של האהבה ואמונה. וגם זאת אינו יודע: אין ישראל שהוא כופר ללא שייה. כל ישראל יש לו באמת חלק בעולם הבא, מפני שכל ישראל יש בו תמיד פינה אחת חבויה עמוק בנפש שעדיין שכינה שרויה בה, שעדיין אמונה בה, אלא שקליפות קליפות מכסות עליה. ואימתי היא נגלית? כשצדיק בא ומעלה אותה.

אותו בחור שהיה מסתובב בשחצנות או באדישות סביב בית הכנסת בשעת תפילת שבת, ומעשן את הסיגריה שלו, אותו בחור ממש היה פתאום מתרוצץ מצרף לצרף ומחפש כיפה לראשו ונדחף לגשת לרבי ולתת לו שלום ולהציץ בפנים הטובות האלה, בעיניים הטובות האלה. ואם היה זה בחור בעל ‘הכרה’ אפיקורסית, היה מתבייש במקצת ומצדיק את התרגשותו ואומה: לא את האדם הדתי אני מכבד בר’ אריה, כי אם את האדם. ולא ידע כמובן מה שממלמל הפה. מה שייך הבחנה זאת כלפי ר’ אריה. ועוד דבר לא יכול היה אותו הפה להסביר: אם כך הוא, למה לא נגלה אצלנו אף פעם מין אדם כזה מבין הלא-דתיים? האם מקרה הוא זה שאדם זה אשר לדעת הכול אדם עליון הוא וקדוש, הוא איש הדת והאמונה השלמה?

לא היו ימים טובים למחנה כאותם ימים שביקר בהם ר’ אריה. גם עיוור ראה כיצד שכינה באה עמו. ללא שומר ראש וללא מזכיר. רק לבו עמו. והלב רושם ומתרגם. שמח כילד שמצא את אמו, כן היה שמח עמו. בא עמוס אהבה ויוצא עמוס אהבה שבעתיים, כי כל אחד מעמס עליו מאהבתו הוא...” (ד”ר ישראל אלדד, מעשר ראשון, עמ’ ריא)

באחת הפעמים, ביקש הרב צבי יהודה קוק זצ”ל מתלמידיו שימלאו אחר בקשה מסוימת שביקש. משנודע לו שבקשתו לא התמלאה סירב להגיע לישיבה. משבאו אליו תלמידיו בשאלה מדוע הרב לא מגיע לישיבה, ענה: “הגמרא

במסכת ברכות (ז), אומרת: ‘מי שיש בו יראת שמים – דבריו נשמעים’. אם דבריי אינם נשמעים, כנראה אין בי יראת שמים...”. הרב צבי יהודה הסביר שכוונת הגמרא בדבריה: “דבריו נשמעים” היא שבזכות יראת השמים שבו דבריו נשמעים לו לעצמו!

מיהו מנהיג אמת?

שתי הדוגמאות שפתחנו בהן מציגות רוח חדשה של מנהיגות. מנהיגות שאולי קצת שונה מזאת שאנו מכירים כיום. העוצמה של המנהיג מתבטאת כאן דווקא באישיות המיוחדת שלו, באישיות המאירה הקורנת ממנו. ומן העוצמה הזאת צומחת יכולת השפעתו.

אם יש חיסרון באישיות – אין יראת שמים, אומר לנו הרב צבי יהודה, אין יכולת להנהיג. מדברים אלה אנחנו לומדים שכדי להיות מנהיג אמת כלפי חוץ, עלינו ללמוד קודם כל להנהיג את עצמנו – כלפי פנים.

כדי להיות מנהיגים יש צורך לבנות את האישיות בהתאם. במהלך הלימוד בחוברת ננסה לטפס בסולם מידות הנפש, סולם שייאפשר לנו לעלות בהדרגה עד שנזכה להאיר לעצמנו את הדרך ולהיות מנהיגים לעצמנו. ומי יודע, אולי את או אתה תזכו בהמשך גם להוביל את עם ישראל כולו...

בשבוע הראשון נלמד על דמותו של המנהיג: המידות, התכונות והאישיות שהופכת אדם לדמות מובילה; **בשבוע השני** נלמד על הגבורה כתכונה שמאפיינת את המנהיג. נלמד גם כיצד להתגבר במלחמה היומיומית עם היצר; **בשבוע השלישי** נלמד על המאפיינים של מנהיגות ששמה דגש על ערכים ולא על שיקולים חישוביים; **השבוע הרביעי** יעסוק בחיי שליחות וביכולת לזהות מהי שליחותנו בעולם וכיצד למלאה; **בשבוע החמישי** נעמיק בחשיבות הדוגמה האישית בהשפעתו של המנהיג; **בשבוע השישי** נראה מה צריך להיות היחס הנכון בין המנהיג לעם; **בשבוע השביעי** והאחרון נלמד כיצד לחנך את עצמנו לחיי מנהיגות.

איש אלהי כוחו בא

תכונות המנהיג ובניין כוחות הנפש

"טוב ארך אפים
מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר"
(משלי טז, לב)

כרגיל, את הלימוד היומי ילוו ביאורים מעמיקים בנושא גבורה ומנהיגות וכן הלכה יומית בענייני ברכות.

בעזרת ה' לימוד זה יקדם אותנו לבנות את עצמנו כמנהיגים, בהווה ובעתיד. ראשית – את עצמנו, ולאחר מכן, אם נזכה ונזכך את עצמנו כראוי – גם נקרין על אחרים מן הרוח החדשה שתנשב מאתנו; רוח גבורה, שמחה, אמונה ותקווה. להיות אנשים אשר רוח בהם...

בתפילה שנזכה ליראת שמים אמיתית, ויהיו דברינו נשמעים – לעצמנו, ובתקווה ללימוד פורה, מועיל ומהנה.

מערכת 'בשביל הנשמה'

ביאורים | "בן זומא אומר: איזהו גבור?"

שאלה זו מופיעה כחלק מסדרת שאלות שבן זומא שואל, ולכל השאלות ישנה תשובה די פשוטה. איזהו גבור? גיבור הוא אדם חזק ואמיץ. שלא נרתע מקשיים, ולא מפחד מאף אחד. איזהו עשיר? מי שיש לו הרבה כסף. איזהו המכובד? מי שמכבדים אותו. אבל אם התשובה כל כך פשוטה, מדוע חכמינו שאלו אותה, והרי הם בודאי ידעו את התשובה שאמרנו? בנוסף לכך, המיקום של השאלה לא נמצא במקום הנכון. אנחנו נמצאים במסכת אבות, שכולה עוסקת במידות טובות ובעבודת ה'. מה הקשר בין הגבורה ועושר כמו שהבנו אותם, לבין המסכת? כנראה שחז"ל התכוונו למשהו אחר לגמרי. חז"ל רוצים לרומם אותנו ולהבנה עמוקה ואמיתית יותר במושג גבורה. אדם שאנו קוראים לו גיבור, רק בגלל שהוא הכי חזק, הוא בעצם לא באמת גיבור. מכיוון שברגע שיגיע מישהו יותר חזק ממנו - הוא כבר לא יהיה גיבור. אדם שאנו קוראים לו עשיר בגלל שיש לו הרבה כסף, הוא בעצם לא עשיר באמת אלא רק בגלל שלכולנו יש פחות כסף ממנו. ברגע שלכולם יהיה יותר כסף ממנו - הוא כבר לא יהיה עשיר. לכן חז"ל לא קוראים לזה עושר או גבורה. חז"ל מחפשים גבורה אמיתית. גבורה שאינה תלויה באף אחד.

בימים הקרובים נעסוק בתשובה העמוקה של חז"ל לשאלה מהי הגבורה.

מצוות ההודאה לבורא | הלכות

הכרת הטוב היא ערך מוסרי ראשון במעלה. יסוד זה פשוט כל כך, עד שאמרו חז"ל שהתורה לא ציוותה אותנו לברך על הנאותינו כי אין צורך לצוות על כך, שכן מובן מסברה פשוטה שאדם צריך להודות על מה שקיבל מבוראו. אדם שיודע להעריך את חבריו על הטוב שהם מעניקים לו הוא אדם עניו, שמכיר בכך שהוא איננו מרכז העולם, ולא הכול חייבים לעזור לו ולהעניק לו מתנות. אולם לא די שיכיר טובה בלבד, צריך גם לבטא זאת במילים של תודה, שעל ידי כך תגדל האהבה שבין מעניק החסד למקבל.

ההודאה הגדולה ביותר ראיה לבורא העולם. רבים יודעים כי יש בורא לעולם, אבל כל זמן של שהם אינם מודים לו על הטובה, הם אינם מחוברים לאמונה עצמה. בלא ההודאה, הידיעה כי ה' ברא את העולם נעשית ריקה מתוכן, בלא משמעות בונה. ההודאה לה' היא הביטוי הממשי של האמונה, ועל ידה האדם מתרגל לראות את החסד האלוקי שמלווה אותו תמיד.

(מתוך 'פניני הלכה' ברכות א, א)

דברים שבלב | עכשיו אני, כי הוא הלך

"מה נעשה עכשיו?" הוא שאל, ממרר בכבי על הכתף שלי בהלוויה של הרב אליהו. [רב אברום] [הרב אברהם שפירא] איננו, הרב אליהו איננו. מי ינהיג אותנו מכאן ואילך? מי עומד בכלל בסדר גודל של ענקי עולם אלו? מי יכול להיכנס לנעלים העצומות שלהם ולהנהיג אותנו במים הסוערים?"

"זו באמת אבדה גדולה. גם אני מרגיש כאילו השמש הגדולה שקעה", עניתי בכבי: "תאר לך מה הרגישו אנשים כאשר הרב קוק נפטר, כאשר הרמב"ם הסתלק מן העולם. תאר לך את תגובתו של דור המדבר כאשר הוא מתבשר שמישה רבנו עלה לגנזי מרומים. משה רבנו, שונשא אותם על כפיו, הוציא אותם מעבודת עלה לגנזי מרומים. נתן להם את התורה והוביל אותם במסירות ארבעים שנה במדבר. מי יכול להיכנס לנעלים שלו?! הגמרא מנחמת אותנו ואומרת: 'זורח השמש ובא השמש, עד שלא שקעה שמשו של משה זרחה שמשו של יהושע'. ה' אינו עוזב את עמו. ה' מצמיח מנהיגים חדשים. נכון, יהושע הוא לא משה. והזקנים בוכים כאשר הם רואים את מנהיגותו של יהושע לעומת האור הגדול של משה רבנו, אך יהושע הוא המתאים ביותר לדור הזה שנכנס למדבר. לא משה.

הגמרא אומרת גם שיכול להיות שהמנהיג החדש עדיין לא ראוי להיות מנהיג. הוא רק נולד... 'כשמת רבי עקיבא נולד רבי. כשמת רבי נולד רבי יהודה. כשמת רבי יהודה נולד רבא. כשמת רבא נולד רב אשי. ללמדך שאין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו'. ה' לא עזב אותנו. הוא כבר מכין את המנהיגות החדשה לעם ישראל. המנהיגות הרוחנית, הצבאית, הפוליטית, החברתית".

אנו חיים בתקופה מאתגרת ומלאה מהמורות וקשיים. קושי ורדף קושי. אתגר שהסתיים מוליד אתגר חדש. ואנו נושאים עיניים למעלה, לראות מיהם מנהיגי הציבור. מיהם שיובילו אותנו ואת המציאות קדימה ויגאלו את המצב. אפשר לזכות על כך שאין לנו מנהיגים כמו פעם, אך אפשר גם לראות את התמונה אחרת. אפשר ללמוד מהעבר, להסתכל על העתיד, ולנסות להצמיח את דור ההנהגה הבא. ננסה בחוברת הזאת ללמוד ביחד על מנהיגות וגבורה. ננסה להבין איך צומח מנהיג ומתן תכונותיו. ננסה לגלות בתוכנו תכונות של מנהיגות ולפתח אותן. ומי יודע, אולי אחד ממנהיגי העתיד הוא אתה.

כל מי שרדף אחר השררה, השררה בורחת ממנו. וכל מי שבורח מהשררה - שררה רודפת אחריו. (ילקוט שמעוני)

ביאורים | גבורה - ביני לבין עצמי

“איזהו גבור? הכובש את יצרו.”

אם חשבנו שאת הגבורה פוגשים בעיקר בשדה הקרב, אז זהו, שלא. אם חיפשנו את המאורע המיוחד במינו, שם נוכל להפגין את הגבורה שלנו בכל הכוח, אז זה לא הכיוון. את הגבורה מוצאים בנפש, בחדרי חדרים, כשאף אחד לא רואה. הגבורה היא בכל מקום, בכל שעה, בשגרה, בפניות הקטנות של היומיום. להיות חזק על אחרים זה מרשים, אבל זאת לא חכמה גדולה. להיות בעל שליטה עצמית, זה כבר מאתגר הרבה יותר. לא להיסחף אחרי כל רגש פתאומי, לא לאבד את העשתונות 'כי מתחשק לי עכשיו', לא לוותר לעצמך 'כי בא לי, ואין לי כוח להתמודד'. הגבורה מתחילה מהמחויבות שלי כלפי עצמי. האם אני נאמן למטרות שהצבתי לעצמי? האם הפער בין השאיפות לביצוע לא גבוה מדי? כשאומרים 'גבורה', מתכוונים לבניית אישיות יציבה, שיוודעת בדיוק מה היא רוצה מעצמה, ולא סוטה מהדרך בגלל התלהבות רגעית. מתרגלים ליכולת לנשום שפתיים, ולא להיכניע לחולשות, גם כשקשה באמת. משתדלים לקחת את עצמנו ברצינות. לקבל אחריות על החיים. אז נהיה גיבורים באמת.

אכילה ללא ברכה היא גזל | הלכות

לכל נברא ונברא שברא הקב"ה בעולמו יש 'יעוד משלו, והוא מגלה פן נוסף מהשפע האלוקי האין סופי, שהרי אין הקב"ה בורא דבר בעולמו לבטלה. לכל פרי ופרי יש 'יחודיות משלו. אף על פי שאיננו עומדים על סודו של כל פרי ופרי, מכל מקום הבורא שבראו יודע את סודו ונתן בו ניצוץ מיוחד שמכוחו הוא חי ומכוחו גדל. כל הנוטל דבר מן העולם בלא רשות, הרי הוא פוגע בהרמוניה העולמית של העולם ונחשב לגוזל, אבל אם הוא מברך ומכיר טובה לקב"ה, הוא נחשב כנוטל רשות. זהו שאמרו חז"ל: "כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה – מעל [...] וכאילו נהנה מקדשי שמים". לעומת זאת אדם שמברך לה, לא רק שאינו פוגע בבריאה, אלא להפך, הברכה נחשבת לגילוי שם ה' במדרגה גבוהה יותר מעצם קיומו של אותו נברא. הברכה מגלה את שורשו של המאכל, שהקב"ה בראו, וזוהי תכליתו העליונה של כל נברא – שיתקדש על ידיו שמו של ה' בעולם. (מתוך 'פניני הלכה' ברכות א, ב)

דברים שבלב | העוז והענווה לחי העולמים

אלוף משנה דרור ויינברג היה מח"ט (מפקד חטיבת) חברון, שנהרג בקרב מול מבבלים ב'ציר המתפללים' בחברון. בהלווייתו נשא הרב אלי סדן את הדברים הבאים: "העוז זה ללכת נגד, זה לפרוץ, זה לשנות, זה לחדש, זה לעמוד על שלך, זה לעמוד מול כל מיני כוחות חשופים אחרת ולא לזוז, ולהוביל. בשביל זה צריך המון 'אני'. האם זה יכול להופיע ביחד עם ענווה? היה בדרור חיבור נדיר שעליו אנחנו חולמים, אליו אנחנו מצפים, חיבור של עוז ותקיפות, נמרצות והחלטיות. ידועה לאן הוא הולך עם ענווה, עם עדינות, עם אהבת האדם באופן נדיר. זו המנהיגות האמתית שאנחנו מחכים לה. אדם שמגיל צעיר מכירים בו את תכונות המנהיגות, אבל לרגע אחד הוא לא אומר את המילה 'אני', אל זה נשואות עינינו, כמו המנהיג הגדול, משה רבנו, שהיה 'עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה', כמו דוד המלך התקייף שאמר 'אֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ', כמו אברהם העומד נגד כל העולם ואומר 'אֲנֹכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָי'. האידיאל שלנו, שעליו אנחנו חולמים, זה השילוב המופלא הזה בין מנהיגות מחד, ובין ענווה והתבטלות מנגד, אל מול התפקיד, אל מול הגדול, אל מול הקודש. אני עבד ה' וישראל עמו, ולכן אני עושה את כל מה שאני יכול לעשות, ומכוח זה מופיעה מנהיגות אמת".

יש משהו מיוחד מאוד אצל מנהיגי ישראל, ואומר הקב"ה במדרש. אני נותן להם גדולה, והם ממעטים עצמם לפניי. נתתי גדולה לאברהם – הוא עשיר ובעל צבא גדול שמנצח מלכים חזקים, שליטים רוצים להיפגש אתו ולכרות בריתות. אמר לפניי: "ואנכי עפר ואפר". נתתי גדולה למשה ואהרן – משה המנהיג הנצחי של עם ישראל ואהרן ראש שושלת הכהונה, והם אמרו "ונחנו מה". נתתי גדולה לדוד – המלך האידיאלי של עם ישראל, ואמר: "ואנכי תולעת ולא איש". דעו שזה מיוחד, מכיוון שאצל אומות העולם אין הדבר כך. נתתי גדולה לנמרוד, הוא דגתגאה ואמר: "הבה נבנה לנו עיר". לפרעה, אמה: "מי ה' אשר אשמע בקולו?". ענווה וגבורה אינן סותרות זו את זו. כאשר האדם מבין שכל הכוחות שלו, כל הכישרונות שלו להנהיג ולשלוט על בני אדם, הכול מהקב"ה – אין לו מה להתגאות. אדם יכול להיות גיבור חזק, ועם זאת מלא ענווה והכרה שה' הוא הנותן כוח לעשות חיל.

עדינו העצמי – כשהיה יושב ועוסק בתורה – היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה – היה מקשה עצמו כעץ. (מועד קטן טז:)

ביאורים | גבורה - התמודדות מול קושי

"טוב ארך אפים מגבור, ומשל ברוחו מלכד עיר". (משלי)

בקריאה ראשונית של הפסוק, נשמע שיש לנו כאן שתי קבוצות: 'ארך אפים' ו'מושל ברוחו', כלומר אנשים בעלי גבורה נפשית. ולעומתם, 'גבור' ולכוד עיר, כלומר אנשים בעלי גבורה גופנית. בא שלמה המלך ואומר לנו, 'דעו לכם, שהגבורה הנפשית נעלה וחשובה יותר מאשר הגבורה הגופנית'. אבל אפשר גם להסביר את הפסוק אחרת. יכול להיות אדם סבלן ונוח לבריות, אך ייתכן שהטיפוס הזה הוא כל כך 'ארך אפים' משום שאין לו ביטחון עצמי והוא בעצם סובל מרגשי נחיתות. אם תאמר 'מה זה משנה', יאמר לך שלמה המלך שזה משנה מאוד. אין ערך גדול לאדם שהוא בעל מידות טובות כי הוא חסר עמוד שדרה, ולכן קל לו לחייך ולהיות נחמד לכולם. החכמה היא כשצריך לעמוד בניסיון. כשיש לך עמדה מוצקה משלך, ואתה לא מתפרץ בזעם על מי שחולק עליך. במקום שיש קושי, שם יש גבורה. 'טוב ארך אפים – מגיבור', הסבלנות טובה כשהיא נובעת מתוך גבורה, ולא מתוך חולשה ורפיסות. ריבוננו של עולם אינו רוצה אנשים חסרי אופי. הוא רוצה גיבורים.

דברים שבלב | עניו גדול

"יש קפה גם בשבילי?" תוך כדי שאני מכין קפה במוצב הוא נכנס. אני ואודי בלענו את הרוק. היו לו הרבה פלאפלים [דרגות פיקוד] על הכתף, ואנחנו סך הכול חפשיים [חיילים פשוטים]. הוא הציג את עצמו ואמר שקוראים לו דרוו, ושהוא עומד להיות המח"ט הבא של גזרת חברון. "באתי ללמוד את השטח", אמר וחיוך קטן בזווית פיו. "אולי תדבר עם המח"ט הנוכחי", אודי אמר, ואני התפלאתי איך יש לו אומץ להוציא מילה מהפה. "ברור", הוא חייך, "אבל אני רוצה לדבר גם אתכם. אני רוצה לשמוע מה דעתכם. המקום הזה, למשל, שאתם נמצאים בו, זו תצפית טובה?" לא האמנו שזה קורה לנו. פעם ראשונה מאז שהתגייסנו שמישהו שואל אותנו מה דעתנו על מה שקורה כאן. למה שלמישהו יהיה אכפת מה אנחנו חושבים על התצפית ב'סמטת סוף העולם'?! (מתוך הספר 'וקראתם דרוו' על דרוו ויינברג הי"ד)

את השילוב המנצח בין גדלות וענווה אנו למדים מריבונו של עולם. "בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה, שם אתה מוצא ענוותנותו. כתוב בתורה: 'כי ה' א-להיכם הוא אלהי האלמים ואדני האדנים הא-ל הגדל הגבר והנוקא' וכתוב אחר כך: 'עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמן'". התורה מספרת שהקב"ה הוא גדול ועצום, ועם זאת הוא דואג לאנשים הכי פשוטים והכי נזקקים. המהר"ל מחדד את הדבר. לא רק שגדלות וענווה אינם סותרים, אלא שאין גדלות בלי ענווה! הקב"ה כל כך גדול, ולכן הוא שם לב לכול. לדברים הכי גדולים וגם לכרטיסים הכי קטנים. למצוקות שלנו ולבקשות הכי פשוטות שלנו. מנהיג גדול בעם ישראל חייב להיות בעל ענווה. בלי ענווה האדם עסוק בעצמו. חושב איך הוא יתקדם, ואיך הוא ייראה. הוא נמנע מלהתייעץ עם אנשים שקטנים ממנו. הוא אינו מודה בטעויות שעשה, בגלל עודף גאווה. הוא אטום לשינויים. לעומת זאת אדם עניו מבין שהוא רק שליח. שכל הכוחות שלו הם מאת ריבונו של עולם. אין לו נגיעה אישית שמסנוורת אותו. הוא נלחם על האמת ורוצה להשיג את המקסימום שהוא יכול. לשם כך הוא יכול ללכת לחיילים הפשוטים ולהתייעץ אתם בלי להרגיש שזה דבר חריג. זו גדלות.

מהי משמעות המילה 'ברכה'? | הלכות

משמעות לשון 'ברכה' – תוספת וריבוי. כמו שנאמר: "וברך את לחמך", והכוונה יוסיף וירבה את לחמך. וכן נאמר: "ואהבך וברכך והרצך וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגנך ותירשך וצמרך...", והכוונה שירבה ויוסיף על פרי בטןך ואדמתך.

אם כן מה זאת אומרת שאנו מברכים את ה', הלא הוא שלם ואין סופי, ומה אפשר להוסיף ולהרבות בו? אלא שהכוונה לריבוי גילוי שכינתו בעולם, שעל ידי שאנו נהנים מעולמו ויודעים שהכול ממנו, ואומרים זאת, מתווסף גילוי שכינתו בעולם. אם כן באמירת הברכה איננו מתפללים עליו כביכול, אלא מציינים עובדה, שבזה שאנו יודעים שהכול בא ממנו, מתרבה גילוי בעולם.

מתוך כך שבכל ברכה וברכה יש גילוי שכינה נוסף בעולם, מתווספים על ידי כך חיים לעולם, שכן חיי העולם וכל אשר בו תלויים בקשר של העולם אל הבורא, מקור החיים. הרי שבכל ברכה שאנו מברכים נוצר צינור של שפע, שדרכו יורדים טללי ברכה וחיים אל העולם. (מתוך 'פניני הלכה' ברכות ג, א)

איזהו גיבור? זהו הכובש את יצרו, דהיינו שמעביר על מידותיו ואינו נוקם ונוטר. (מראה יחזקאל)

ביאורים | גבורה - בין הרצון למעשה

"חגור חרָךְ על ירך, גבור, הוֹדֵךְ וְהִדְרָךְ".

הרבה פעמים קורה לנו לאחר לימוד או שיעור סוּחֵף שאנחנו אומרים לעצמנו: "זהו, מהיום אני מתחיל לעבוד ולהשתנות". למרבה הפלא, למחרת, אולי אחרי יומיים או שבועיים, כמעט ואין זכר למאורע המיוחד. ברגע האמת, כשהקבלה לעתיד עומדת למבחן, זה 'כבר לא זה'.

באמת הייתה התרגשות גדולה, ובאמת התכוונו לשפר את דרכינו. אבל ככל הנראה זה לא מספיק. כשמגיעים לקיום המעשי, וההתלהבות הראשונית מתפוגגת, מתחילה נסיגה. "כך, אני יודע, הכול נכון, אבל עכשיו מאוד מתחשק לי, אז אני מרשה לעצמי קצת". הרצון והשאִיפה קיימים, מה שחסר כאן זו הגבורה. **הגבורה היא החוליה המקשרת בין הרצון הפנימי ובין המעשה החיצוני.** הגבורה מעניקה לרצון הרוחני העדין את העוז והעוצמה הדרושים כדי להניע את הגוף החומרי ליעד הרצוי. גם כשיש רצון טוב, צריך את הגבורה שתעזור לנו לממש את הרצון.

כדי לנצח במלחמה לא מספיק לשרטט תכנית על הנייר. הלוחם צריך להיות מצויד בנשק. לכן הפסוק אומר שמה שמאפיין את הגיבור הוא החרב שעל ירכו. רק בעזרתה הוא יוכל למגר את האויב. בלעדי הגבורה הרצון מנותק מהמעשה, ואין לנו יכולת ליישם אותו. **הגבורה היא היסוד שעליו עומדת כל ההתעלות הרוחנית.**

ברכה לפני האכילה ולאחריה | הלכות

שני סוגים של ברכות על האוכל ישנן – לפני האכילה ולאחריה. הברכה שלפני האוכל היא הברכה שמברכים לה' על ההנאה מהאוכל, והסברה מחייבת זאת, שאין לאדם ליטול דבר להנאתו מעולמו של הקב"ה בלא נטילת רשות ובלא הכרה בכך שהקב"ה ברא אותו. סברה זו פשוטה ומחייבת כל כך, עד שלא הוצרכה התורה לצוות על כך, כי נכון שיעשה זאת האדם מדעתו. ראינו לאדם שמקבל מתנות מחברו להודות באופן ייחודי על כל מתנה. זה שמודה על הכול בנוסח סתמי, מראה שאינו מבחין במהות המתנה. באותו אופן ראינו לאדם לנהוג גם כלפי שמים. לפיכך **תיקנו חכמים** להודות בברכה מיוחדת על כל סוג וסוג של מאכל.

הברכה שלאחר האכילה יש בה חידוש, שכן אחר שכבר הודינו לה' בברכה שלפני האכילה, לכאורה אין עוד צורך להודות לה' לאחריה. על כן **נצטוונו בתורה**, שגם אחר שנאכל ונשבע, נודה לה' ונברך על כך, שנאמר: "וְאִקְבַּלְתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְכַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ". (מתוך 'פניני הלכה' ברכות א, ד)

דברים שבלב | הוא רחום

"הי, לאן אתה רץ?"

כשהיה משה רבנו עליו השלום רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו. נזדמנה לו ברכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיוון שהגיע משה אצלו אמר: "אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני צמא, עיף אתה". הרכיבהו על כתפו והיה מהלך, אמר הקב"ה: "יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם כך, חנין! אתה תרעה צאני ישראל!".

"עכשיו לא אתם. עכשיו הקטנים!"

דוד המלך, כשהיה רועה את צאן אביו, היה מונע הגדולים והיה מוציא הקטנים תחלה לרעות כדי שירעו עשב הרך, ואחר כך היה מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינוני, ואחר כך מוציא הבחורים כדי שיהיו אוכלים עשב השדה.

"ה' צדיק יבחן". ובמה הוא בוחנו? במרעה צאן. בדק לדוד בצאן ומצאו רועה יפה.

פעם, לפני זמן המחשב וההיי-טק, מנהיגים צמחו במקום רחוק מאור הזרקורים. שם בשדה, במדבר, עם הצאן, יעקב אבינו, יוסף הצדיק, משה רבנו ודוד מלכנו היו רועי צאן. דווקא התפקיד הזה בנה את האישיות שלהם כמנהיגים עתידיים. מה יש בו בצאן, שבנה את נפשם? הצאן הוא כמו ציבור גדול. יש בו כבשים שונות. חזקות וחלשות, זקנות וצעירות. החכמה של מנהיג היא לדאוג לכלל הצאן, אך גם להיות רגיש לצרכים ולמצוקות של כל אחת מהכבשים. לעתים מנהיג עסוק רק ברווחת הכלל, אך שוכח את הפרט ואת מצוקותיו. את האיש הפשוט שזקוק לעזרה. לרגישות הזאת קורא המדרש **רחמים**. זו תכונה מרכזית בנפשו של המנהיג. שימת לב לאנשים הקטנים. לצרכים הקטנים.

הקב"ה בחן את המנהיגים שלנו דווקא בצאן. אפשר לזלזל בצאן, לומר שאילו בסך הכול כבשים ללא רגשות, ומה זה משנה מי אוכל ראשון. ואף על פי כן המנהיגים הדגולים שלנו, משה דוד, התייחסו אליהם ואל צרכיהם בכבוד. לעתים גם העם עלול להראות כצאן. כעדר של אנשים ללא רגשות וצרכים. אדם שניהל את צאנו ברחמנות וברגישות ודאג לכל אחד ואחד מהם, חזקה עליו שגם כשהיה בני אדם הם לא יהפכו למספר, ללא שם ואישיות, אלא הוא יתייחס לכל אחד וישים לב לצרכיו.

גנו עמי לְצִוְת אֵיךְ אֲנֵחֵנו יְכוּלִים לְשִׂים לְב יוֹגֵר אֶלְצִוְת הַקְּטָנִים le האנשים
 22108 אֲתֵנו.

"וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱ-לֹהֶיךָ כְּכָל לְבָבְךָ – בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ, בִּיצֵר טוֹב וּבִיצֵר רָע." לאהוב את ה' ביצר הרע – נשמע קצת מוזגם, לא? ואיך בכלל אמורים לעשות את זה?

קודם כל, בצורה פסיבית. אתה עומד בניסיון, מתאפק, ולא מניח לרוחות זרות להוריד אותך מהפסים. כשאתה כובש את היצר, ובמקום להיגרר אתה מגלה שליטה במצב, אתה עובד את ה' ביצר הרע. כך מנהלים את החיים בגבורה. אבל זה לא הכול, זו רק ההתחלה. היצר הוא שותף פעיל ומלא בעבודת ה'. הוא נוטל חלק מרכזי בהתנהלות החיים של האדם המאמין. הקב"ה לא נטע בנו שום כוח לבטלה, אין שום מרכיב באישיות שלנו שהוא שלילי לחלוטין. בלי תאוות האכילה, לא היינו יכולים להתקיים אפילו יום אחד; כדי לקדם את המדע וההשכלה, לא תזיק מעט קנאת סופרים המרבה חכמה; אם אנחנו רוצים לבנות חברה מוסרית למופת, נזדקק לכמה מנות של שנתת הרשע והשחיתות.

כשכוחות החיים הללו זורמים ללא הכוונה מסודרת, הם מוליכים אותנו למחוזות לא טובים. לכן הם נקראים 'יצר הרע', אם נשכיל להשתמש באופן מועיל ובריא בניטיות הטבעיות שלנו, אם נדע כיצד לתעל אותן לאפיקים הנכונים, אז נאהב את ה' בלב שלם, ביצר הרע.

דרך אמירת הברכה וכבודה | הלכות

טוב לומר את הברכה בקול רם, כי הקול מעורר את הכוונה, ועל ידי כך גם יוכלו חבריך לזכות בעניית 'אמן' ויתרבה קידוש השם בעולם. מצד הדין, צריך המברך לומר את הברכה לפחות בקול חלש, כדי שלכל הפחות הוא ישמע את עצמו מברך. בדיעבד, אם הוציא את הברכה בשפתיו בקול חלש כל כך שלא הגיע לאוזנו – יצא ידי חובו. אבל אם לא הוציא את הברכה בשפתיו אלא רק הררה בה – לא יצא ידי חובו, ועליו לחזור ולברך.

הואיל ובכרות הנהנין נקבעו כדי להודות ולשבח לה, מן הראוי לאומרו באופן מכובד. אמרו חכמים: "לא יזרוק ברכה מפיו", כלומר, לא יאמר את הברכה במהירות, כאילו הייתה עליו כמשא כבד שהוא רוצה להיפטר מחובתה. מכבוד הברכה שלא לעשות מלאכה בעת אמירתה. אפילו מלאכה קלה אסורה, למשל, אין לסדר את הצלחות והסכ"ם בעת ברכת המזון. מותר לומר ברכות בהליכה, ורק ברכת המזון שהיא חשובה במיוחד צריכה להיאמר בישיבה. (מתוך 'פניני הלכה' ברכות א, ז)

"נו, איפה הוא?" שאל הביט בחשש בשדה הקרב. הפלשתים מתקדמים בקצב מסחרר. יש להם אלפי מרכבות, פרשים מיומנים ומספר עצום של חיילים. "מלכנו, למה אנחנו מחכים?!" שומע שאל את היועץ הבכיר שלו. "הפלשתים כובשים עיר אחרי עיר. העם רואה שאנחנו לא עושים דבר ובורח. תראה, התחלנו עם שלושת אלפים חיילים, ועכשיו אנחנו רק שש מאות. הצבא מתפרק."

"אבל שמואל הנביא ביקש שאחכה לו", הוא חושב. כבר שבוע אנחנו מחכים, ועדיין אין סימן לבואו. הצבא מתפורר. המוטיבציה ירדה פלאים. כל ראשי הצבא אומרים שאם נחכה עוד קצת זמן לא יהיה עם מי להלחם. אני צריך לקבל אחריות. בטח הנביא התכוון שאחרי שבעה ימים כבר לא אחכה לו. אולי קרה לו משהו בדרך והוא מתעכב. ברור שהמצב שבו אנחנו נמצאים הוא רוצה שאקריב כבר לפני ה' ואתחיל להילחם.

שאלו מקריב את העולה. לפתע הוא רואה את שמואל הנביא מגיע. שאלו ניגש אליו לברכו. 'שלום עליכם, נביא האלוקים', 'שלום וברכה, מלך ישראל. למה הקרבת קרבן לה' לפני בואי?' שואל אותו שמואל. 'ראיתי שלא הגעת, והעם התחיל להתפורר, והפלשתים מתקרבים עד שכמעט הגיעו לכאן, כמעט והתחילה המלחמה בעל כרחי. לא רציתי להתחיל להילחם לפני שאני מקריב עולה לה'.

פני שמואל נפלו. 'היית צריך לחכות עוד קצת. לא להיכנס ללחצים הרבים שהיית בהם', אמר בקול שקט. 'אני מבין שזה היה קשה מאוד, ושכל הנתונים היו לרעתך. אך לעומת כל זאת עמד הציווי מאת ה' לחכות עד שאגיע', המשיך. 'לא עמדת בניסיון ובלחץ. לכן ממלכתך לא תיכון לעד. היא תימסר ביד אדם שיוכל לעמוד בניסיונות הקשים ולא לזוז כמלאו נימה מדברי ה'.

אחת ההתמודדויות הקשות ביותר של המנהיג היא העמידה על האמת למרות הלחצים הרבים שמרחפים על ראשו. מאז ימיו של שאול המלך עד ימינו אנו, מנהיגי ישראל נתונים בלחץ קשה של אמות העולם. המבחן למנהיגות אמת הוא ללכת עם דברי ה' למרות כל האימונים והלחצים, למרות כל החששות והפחדים. דווקא הרגשת הענווה כלפי רצון ה' יתן למנהיג את הגבורה הפנימית ואת הכוח לעמוד איתן מול הרוחות הסוערות עד לגאולה גדולה.

כל פרנס שמנהיג את הציבור בנחת, זוכה ומנהיגם לעולם הבא. (סנהדרין צב.)

ביאורים | כשהתורה יוצר הרע נפגשים

"הקב"ה אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין".

'לכבוש את היצר' נשמע קצת מלחיץ, ובצדק. 'שמע, יש כאן אנרגיות בסדר גודל אטומי שעומדות להתפרץ בכל רגע, ורק שתדע, אתה זה שאחראי לבלום אותן' – ההכרזה הזו איננה מעודדת במיוחד. מאבק שאין לו סוף, מלחמת התשה פנימית בלי עצירות למנוחה – כל אלה מייצרים אווירה טעונה, שאינה עולה בקנה אחד עם עבודת ה' בשמחה. אם נוסיף לרשימה המכובדת הזו את העובדה שהאיוב הוא לא פחות מאשר הנפש שלך, זה גם מתסכל איך אתה אמור לחיות לפי הספר, ולהתכחש לרצונות הטבעיים שלך? לעשות מה שאלוקים אומר, ולהתעלם מעצמך?

זו אכן דרישה לא מוצדקת, ולכן היא גם מעולם לא נאמרה. **התורה אינה מנסה לדאג את האישיות ולכבוש את הנפש באזיקים של דרישות הלכתיות.** הקב"ה לא ממש לא מעוניין שנמחק את האני שלנו בשביל למלא את רצונו. התורה לא באה לעזור לנו 'להרוג' את היצר הרע. להפך. חז"ל מלמדים אותנו שהתורה באה 'לתבל את היצר הרע' כדי שיהיה לו טעם טוב. היא מעדנת את הגסות הגופנית ומזככת את הרצונות האנוכיים, כדי שכל הכוחות הנמצאים בנפש יביאו טובה וברכה לאדם.

הטעם לתקנת נטילת ידיים | הלכות

נטילת ידיים היא אחת משבע המצוות שתיקנו חכמים. שני טעמים נאמרו בטעם מצוות הנטילה לפני אכילת הלחם. **האחד, משום סרך תרומה.** כלומר, כדי שהכהנים יתרגלו ליטול את ידיהם לפני אכילת התרומה, תיקנו חכמים שכל ישראל ייטלו את ידיהם לפני הסעודה. על ידי כך מנהג הנטילה ישתרש בקרב כל ישראל, והכהנים יתחזקו ליטול ידיים לפני אכילת תרומה. איך שכיום בית המקדש חרב, וכבר דורות על גבי דורות אין הכהנים אוכלים תרומה מפני הטומאה, תקנת הנטילה לא בטלה, שמהרה יבנה בית המקדש ועלינו להיות מוכנים ורגילים במנהגי הטהרה.

הטעם השני, מפני שהידיים עסקניות ובתוך כך הן נוגעות במקומות שיש בהם זיעה או במקומות מטונפים, ואין ראוי לאכול בידיים מזוהמות. כדי לשמור על טהרת האכילה וקדושתה, תיקנו חכמים נטילת ידיים לפני הסעודה. אפילו מי שידיו נקיות, כגון שזה עתה רחץ אותן במים עם סבון, צריך ליטול את ידיו לפני אכילת הלחם, כדי לטהרן ולקדשן לקראת הסעודה. (מתוך 'פניני הלכה' ברכות ב, א)

דברים שבלב | לבוש מלכות

"ודבר נוסף, תבוא לבית הספר עם חולצה מגוהצת ומכנסיים חדשים. בהצלחה!" המרפק שדחף לי רובי בעקבות המשפט הזה שאמרתי כמעט פירק אותי. "מה זה חשוב???" אמר לי רובי לאחר שאילן יצא מהחדר. "הכי חשוב שהוא הבנאדם הכי מתאים!"

הרבה זמן חיפשנו מנהל לתיכון הדתי שבשכונה. בין כל המועמדים אילן הכי בלט. בן תורה אמתי, בעל מידות טובות, בעל ניסיון עשיר בחינוך. כריזמטי וסוחף. אחד כזה שיכול להפוך בית ספר צונח לצומח. אבל מה, הוא היה לבוש קצת ברישול... הוא הגיע לפגישות עם חולצה מקומטת שחציה בפנים וחציה בחוץ. מכנסיים דהויים. חיצונית הוא לא נראה מתאים לנהל בית ספר עם 700 תלמידים. "מה זה משנה איך הוא נראה?" התרעם רובי לאחר שהסתיימה הפגישה. "העיקר זה הפנימיות. הוא בעל מידות טובות ויודע לעבוד".

"גם ההופעה החיצונית חשובה", השבתי. "יש לנו נטייה לזלזל בה, אבל היא חשובה. לפעמים הציבור הרחב לא מבין למי יש מידות טובות ומי סתם שחוקן. מה שמשפיע עליו זה אדם שנואם יפה ושמתלבש מכובד. תגיד שזה סתם? לא נכון. אם אנחנו מחפשים אדם שישפיע על המערכת צריכים להתחשב גם בזה. הדבר הראשון שפוגשים באדם שמוחנו זו הופעתו החיצונית. אם ההופעה התיקה מרושלת, האנשים יתעסקו במראה ולא יהיו פנויים לשמוע את התוכן העמוק וללכת אחרי האישיות. תאר לך שהמנהל החדש ינאם לפני הילדים והמשקפיים שלו עקומות. הם רק יחזיקו את עצמם לא להתגלגל מצחוק..."

זו הסיבה לכך שכל נושאי התפקידים בישראל צריכים להקפיד על הופעה חיצונית שתרשים את צאן מרעיתם.

הרמב"ם פוסק שהדיינים צריכים להיות בעלי מראה. הנביא צריך להיות בעל קומה ועשיר. באופן זה דבריהם נשמעים יותר, ויכולים להשפיע בצורה שלמה יותר על הציבור. **תמיד צריך לזכור שההיגיון החשוב הפנימיות, והתנאי המרכזי לבחירת מנהיג הן הענוה וכישרון ההנהגה שלו, אבל גם להופעה החיצונית יש חשיבות, כתוספת לעולם פנימי טהור.**

אם אתם רוצים ללמוד יותר על התורה והחיים, אתם מוזמנים להצטרף אלינו. אתם מוזמנים להצטרף אלינו. אתם מוזמנים להצטרף אלינו.

**לב
הדברים**

"אם פגע בך מנוול זה [יצר הרע], משכחו לבית המדרש".
אנחנו אולי היינו מנסחים את זה קצת אחרת: 'אם פגע בך מנוול זה, עזוב אותו, ורוץ לבית המדרש'. מה אמור יצר הרע לעשות בתוך בית המדרש? המפגש עם העולם הזה הוא קצת מרתיע, זה לא פשוט להיות ירא שמים כאשר המציאות מסביב כל כך מבלבלת, כאשר המון כוחות ורצונות פועלים בתוכנו ורוצים לפרוץ. בצורה טבעית מתעורר בנו רצון לברוח, לנתק מגע כדי 'לשרוד רוחנית'.
חז"ל מודיעים לנו חד משמעית שזה בלתי אפשרי. **אם לא נכניס את יצר הרע לתוך בית המדרש לא יהיה לתורה מגע עם הכוחות והרגשות הבסיסיים של הנפש.** במקום שעבודת ה' תהפוך אותנו לאנשים טובים יותר, היא תישאר בפינה בלי שום השפעה ממשית. המחשבה על 'הפרדת רשויות' תביא אותנו למצב של פיצול אישיות, "בתפילה אני בן אדם אחד, ובלחץ של יום שישי אני בן אדם אחר". אם תברח מהיצר לבית המדרש, הוא יחכה לך בחוץ. קח אותו ביחד אתך, ורק באופן הזה תאפשר לתורה שאתה לומד לחדור לתוכו, ולפרק אותו לגורמים. כך נבחין בין הגרעין החיובי, שיש לו מקום ותפקיד, ובין המעטפת השלילית, שאותה נסיר בעדינות.

הטעם לתקנת נטילת ידיים - המשך | הלכות

כדי להסביר את הטעם הרוחני למצוות נטילת ידיים, יש להקדים ולומר שכלל שמדובר בפעולה חיונית יותר עבור האדם, כך השפעתה לטוב או לרע מרובה יותר. על כן סביב האכילה, שהיא יסוד חשוב בקיומו של האדם, נאמרו הלכות רבות.
אפשר לאכול כדי לספק תענוג רגעי, ואפשר לאכול כדי לקבל כוח לחיים מלאי תוכן ומשמעות. כל ההלכות שנאמרו בענייני האכילה מכוונות למטרה אחת: שהאוכל יגביר בנו את ההרגשות הטובות וייתן לנו כוח להתרומם ולעסוק בתיקון העולם, ולא ישפיל את נפשנו לתוך תאוות אכילה חומרית נטולת תוכן רוחני. כיוון שהלחם הוא עיקר מזונו של האדם, תיקנו חכמים ליטול ידיים לפני אכילתו. בכוחן של הידיים לעשות מעשים טובים ומועילים מחד גיסא, ומאידך גיסא מעשים רעים. כיוון שתכלית הסעודה היא להעניק תוספת כוח וחיוניות, אנו מטרהים את הידיים מזהומה שדבקה בהן תוך עיסוקי העולם, ומקדשים אותן לקראת הסעודה, כדי שנוכל לשאוב מן האוכל את החיוניות הנצרכת לחיים מלאי תוכן ערכי. (מתוך 'פניני הלכה' ברכות ב, ב)

לכל דור יש מנהיג המתאים לו, ואפילו אם הוא קטן יותר מהמנהיג של הדור הקודם.
.....
התנאי הבסיסי למנהיגות הוא ענווה. ענווה לא רק שאינה סותרת גדלות, אלא שאין גדלות אמיתית בלי ענווה.
.....
תכונה בסיסית נוספת למנהיגות היא הרחמנות והרגישות לכל פרט מהציבור. לא רק לראות את הגודל, אלא גם להתייחס לפרט.
.....
התכונה הבאה היא היכולת לעמוד על האמת ולעשות את דבר ה' בשלמות, למרות הלחצים הרבים.
.....
דבר נוסף, שאף הוא חשוב – צריך שתהיה למנהיג הופעה מכובדת ומרשימה. זה לא המדד העיקרי, אך גם זה חשוב, מכיוון שזה משפיע על קהל השומעים.

איזכרא לזמנא?

גבורת הנפש, התמודדות עם קשיים ומשברים

עֲזַרְנִי אֵל חַי לְהַכְנִיעַ
 אֶת יֵצֶר הַכּוֹפְתָהּ הַמְרִיעַ
 דְּלֹתֵי תְשׁוּבָהּ חַי פְּתַח לִי
 כִּי שְׁבַתִּי מִחֻטְאֵי וּמַעְלֵי
 אֲנִי צוּרִי שְׁמֹעַ קוֹלִי, מַהֲרָה עֲנֵנִי
 יד יְמִינְךָ הַפְּשׁוּטָה
 לְקַבֵּל אֶת נַפְשׁ הַמִּתְחַרְטָה
 וְלֹא תוֹסִיף תִּחְטָא אֵלַיךְ אֵלֵי
 אוֹדָה עֲלֵי פְשָׁעֵי
 אֶתְּהָא תִּשְׂא עֲוֹנֵי

ר' רפאל ענתבי

אחרי כמה דקות של התבוננות בנוף החל ג'וליאן לדבר "זהו עיקרון שמנהיגים בעלי חזון מתרגלים יום יום. אם הם מחמיצים אפילו ימים ספורים של תרגול – חזונם מתעמעם. זהו עיקרון המנהיגות העצמית. למרבה הצער, מנהיגים נוטים להניח את המנהיגות העצמית אף על פי שעליה נבנית כל הצלחה בחיים".

האם מנהיגות עצמית היא בעצם שיפור עצמי?", שאלתי. ג'וליאן לקח נשימה עמוקה מהאוויר הצלול שעטף אותנו וענה: "היא הרבה יותר מזה. סר אדמונד הילרי, שכידוע לך היה האדם הראשון שטיפס על האוורסט, ניסח את זה יפה כשאמר: 'לא את ההר אנחנו כובשים, אלא את עצמנו'. זאת באמת תמציתה של מנהיגות עצמית – כיבוש עצמך ושליטה בעצמך. רוב המנהיגים סבורים שיעילות ומצוינות תלויות בגורמים חיצוניים כמו כוח עבודה יעיל או יישום הטכנולוגיה האחרונה. האמת, הידועה למנהיגים בעלי חזון מאז ומעולם, היא שהצלחה נובעת מעבודה פנימית. מצוינות מתחילה מבפנים. מנהיגות שוק מתחילה במנהיגות עצמית". ג'וליאן סקר במבטו את נוף פסגות ההרים שנשקף מול עינינו מבעד לעננים. "אתה מבין, פיטר, איך אתה יכול להנהיג ארגון אם לא למדת מעולם להנהיג את עצמך? וכיצד אתה רוצה לנהל אחרים אם לא שכללת את המיומנות של ניהול עצמך?".

"אבי נהג לומר שאינך יכול לעשות טוב אם אינך מרגיש טוב", אמרתי לג'וליאן.

"בדיוק. אינך יכול להיות המנהיג בעל ההשראה שאתה מקווה להיות אם אתה קם כל בוקר אומלל ומדוכא. אינך יכול להנחות אנשים לניצחון אם אתה חסר אנרגיה. לא תוכל לשבות את לבם ולשלהב את דמיונם אם תמשיך לצעוק עליהם ולגעור בהם. זכור: כדי שתוכל לחבב אדם אחר, עליך לחבב את עצמך. הצלחה חיצונית מתחילה מבפנים".

שתקנו במשך כמה דקות, מתבוננים בנוף שמולנו, עד שאני מנסה לעכל את הדברים שנאמרים.

"אחד מבין ידידי", פתח ג'וליאן, "אחד החוקים הנצחיים ביותר של האנושות הוא שאיננו רואים את העולם כפי שהוא, אלא כפי שאנחנו. על ידי שיפור עצמי, שכלול והגדרה עצמית אנחנו רואים את העולם מנקודת מבט גבוהה יותר. שליטה עצמית מאפשרת לנו לראות את העולם מכסגת ההר במקום מתחתיתו. חייב את עצמך למצוינות. העלה את דרגתן של אמות המידה האישיות שהצבת. לעצמך. חתור לעשות כל דבר על הצד הטוב ביותר. זכור שכאשר אתה מתפשר על בינוניות בקשר לדברים הקטנים, אתה מתחיל להתפשר על בינוניות בקשר לדברים הגדולים. כל דבר שהוא פחות ממחויבות מודעת לתפקוד אישי במיטבו הוא מחייבות לא מודעת לתפקוד אישי ירוד!".

(מתוך: רובין ס' שארמה, חכמת המנהיגות, עמ' 220)